

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Strenger straffen helpt niet

1 maximumscore 3

twee van de volgende functies:

- aggregatiefunctie/integratiefunctie
- articulatiefunctie
- communicatiefunctie

- aggregatiefunctie/integratiefunctie
 voorbeeld van een juiste uitleg:
 In een verkiezingsprogramma brengen politieke partijen wensen en eisen met betrekking tot criminaliteit bij elkaar en wegen deze af met andere maatschappelijke onderwerpen op grond van de eigen ideologische uitgangspunten. / In een verkiezingsprogramma proberen politieke partijen allerlei wensen, voorkeuren en prioriteiten op elkaar af te stemmen vanuit een bepaalde overkoepelende visie op de gewenste ontwikkeling van de samenleving.

- articulatiefunctie
 voorbeeld van een juiste uitleg:
 Politieke partijen brengen opvattingen, wensen en voorkeuren in de samenleving naar voren in o.a. verkiezingsprogramma's met het doel deze op de politieke agenda te krijgen.

- communicatiefunctie
 voorbeeld van een juiste uitleg:
 Politieke partijen laten burgers/kiezers middels verkiezingsprogramma's via diverse media zien waar de partijen voor staan.

voor twee juiste functies 1

per juiste uitleg van een juiste functie 1

Opmerking

Voor het noemen van slechts één juiste functie mag geen scorepunt worden gegeven.

Vraag	Antwoord	Scores
<p>2 maximumscore 2</p>	<p>voorbeelden van juiste nadelen van strenger straffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kosten vanwege langere gevangenisstraffen nemen toe. - Er kan een tekort aan cellen ontstaan. - Een lange(re) gevangenisstraf draagt niet bij aan een betere resocialisatie. - De kans op recidive is groot na een langere gevangenisstraf. <p>per juist nadeel</p>	<p>1</p>
<p>3 maximumscore 2</p>	<p>voorbeelden van juiste voordelen van strenger straffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strenger straffen voldoet uit het oogpunt van vergelding. - Strenger straffen doet meer recht aan de belangen van slachtoffers / genoegdoening aan de slachtoffers. - De veiligheid in de samenleving neemt toe. / Wie opgesloten zit kan geen misdrijf plegen. - (generale) preventie / afschrikking <p>per juist voordeel</p>	<p>1</p>
<p>4 maximumscore 4</p>	<p>een sociaal probleem</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een sociaal probleem betreft een situatie die veel mensen onwenselijk vinden / die in strijd is met heersende waarden en normen / een situatie waarvan veel mensen vinden dat er actie moet worden ondernomen om die situatie te veranderen • voorbeeld uit de Inleiding: Het geweld tegen de grensrechter dat heeft geleid tot zijn dood “bracht een schok teweeg in heel Nederland.” (zie regels 1-4 van de Inleiding in het opgavenboekje) / Vanuit de maatschappij (en de politiek) klonk de roep om strengere straffen (regel 5 van de Inleiding) <p>een politiek probleem</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criminaliteit is een politiek probleem omdat het verschaffen van veiligheid behoort tot de basisfuncties van de staat • voorbeeld uit tekst 1: De minister van Veiligheid en Justitie neemt naar aanleiding van het doodschoppen van de grensrechter direct actie: “hij zal laten nagaan of het OM zwaardere straffen kan eisen.” (regels 11-17) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2	
	voorbeelden van juiste antwoorden:	
	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunt van het CDA: het belang van samenwerking tussen school, gezin, maatschappelijk middenveld en overheid bij het voorkomen van criminaliteit. / gespreide verantwoordelijkheid in de samenleving / het delen van verantwoordelijkheid van overheid en maatschappelijke organisaties voor een veilige samenleving 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • citaat: “De betrokken maatschappelijke groeperingen zullen zélf in actie moeten komen” (regels 24-26). / “De oplossing moet verder vooral komen van de voetbalclubs en de KNVB door ...” (regels 26-34) 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunt van het CDA: burgers, maatschappelijke organisaties en overheid moeten een bijdrage leveren aan de bevordering van waarden en normen, met name het respect opbrengen voor anderen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • citaat: “De oplossing moet verder vooral komen van de voetbalclubs en de KNVB door de ouderwetse overdracht van normen en waarden” (regels 26-30) 	1
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Geen scorepunt toekennen aan alleen een juist citaat.</i></p>	
6	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Theorie: rationele-keuzetheorie / gelegenheidstheorie 	1
	voorbeeld van een juiste beschrijving:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De rationele-keuzetheorie stelt dat het plegen van een bepaald misdrijf afhangt van de inschatting van een bepaalde situatie (gelegenheid) / Het plegen van een bepaald misdrijf is het gevolg van een afweging van kosten en baten, waarbij de baten hoger worden geschat 	1
	voorbeeld van een juiste verklaring:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Door de uitvoering van elementaire beveiligingseisen uit het Bouwbesluit (zie de regels 40-41) is het voor potentiële daders moeilijker om (met succes) in te breken in een woning. De kosten worden hoger en/of de baten worden lager 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Negatieve media-aandacht voor ziekenhuizen

7 maximumscore 4

- de onderzoeksfunctie 1
 voorbeeld van een juiste uitleg:
- Argos heeft onderzoek gedaan naar het hoge sterftecijfer in het Hagaziekenhuis en daarmee **een probleem blootgelegd** 1
- de controlefunctie/waakhondfunctie 1
 voorbeeld van een juiste uitleg:
- Argos heeft **een tekortkoming** in het functioneren van het hartcentrum van het Hagaziekenhuis openbaar gemaakt 1

8 maximumscore 4

- bronnen checken / meerdere bronnen raadplegen 1
 voorbeeld van een juiste uitleg:
- De journalist van *NRC Handelsblad* heeft de informatie van Argos gecheckt op de website van het Hagaziekenhuis (regels 13-15, 18-22) 1
- hoor en wederhoor toepassen 1
 voorbeeld van een juiste uitleg:
- De journalist van *NRC Handelsblad* heeft de website van het ziekenhuis geraadpleegd als wederhoor van de berichtgeving van het radioprogramma Argos (regels 13-15, 18-22) 1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2	
	vanuit de sociaal-culturele benaderingswijze voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Welke culturele oorzaken spelen een rol bij de lage ziekenhuissterfte in sommige regio's? / Is het verschil in de ziekenhuissterfte te verklaren door culturele verschillen tussen de provincie Limburg en de provincies Groningen en Friesland? (antwoord in de tekst: "Verder wordt in sommige regio's meer aan mantelzorg gedaan bij hun familie door te brengen." (regels 19-23)) 	1
	vanuit de vergelijkende benaderingswijze voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Waardoor is de ziekenhuissterfte in de provincie Limburg gemiddeld hoger dan in de provincies Groningen en Friesland? (antwoord is af te leiden uit de tekst: kwaliteit regionale zorg zou in Groningen en Friesland beter zijn dan in Limburg / in Groningen en Friesland zijn waarschijnlijk meer bedden voor terminale patiënten buiten het ziekenhuis beschikbaar dan in Limburg (regels 14-18)) 	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Criteria waaraan de onderzoeksvragen moeten voldoen:</i>	
	– <i>Het moet een te beantwoorden vraag zijn (met vraagteken).</i>	
	– <i>Ziekenhuissterfte moet worden genoemd.</i>	
	– <i>Er moet een variabele in verwerkt zijn die past bij de benaderingswijze.</i>	
	– <i>Het antwoord moet af te leiden zijn uit tekst 3.</i>	
10	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • de selectieve perceptietheorie 	1
	verklaring met gegeven uit de tekst	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor welke mediaboodschappen mensen zich openstellen, hoe ze de boodschappen waarnemen en wat zij onthouden, wordt beïnvloed door hun referentiekader 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het referentiekader van de respondenten/deelnemers aan het onderzoek wordt bepaald door eigen positieve ervaringen met ziekenhuiszorg (zie regels 16-18). Zij zullen hun gunstige beeld van het ziekenhuis dus niet snel negatief laten beïnvloeden door de negatieve media-aandacht 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 De Nederlandse inlichtingendienst AIVD

11 maximumscore 1

het recht op privacy (recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer) / het eerbiedigen van grondrechten

12 maximumscore 2

- het legaliteitsbeginsel 1
- Dat houdt in dat de overheid gebonden is aan de wet 1

13 maximumscore 2

- Een parlementaire enquête is een onderzoek naar het gevoerde regeringsbeleid waarbij getuigen onder ede gehoord kunnen worden 1
- Het enquêterecht valt onder de controlerende taak 1

14 maximumscore 1

het indienen van een motie van afkeuring / wantrouwen
(Als een motie van afkeuring tegen minister Plasterk door een meerderheid van de Kamer wordt aangenomen, moet de minister zijn ontslag aanbieden bij de koning.)

15 maximumscore 2

- de feedbackfase / fase van terugkoppeling 1
- De Commissie-Dessens heeft namelijk de huidige Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten geëvalueerd. Evaluatie van beleid is een voorbeeld van feedback 1

of

- de invoerfase 1
- De Commissie-Dessens heeft de huidige Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten geëvalueerd. De commissie komt met nieuwe wensen, met andere woorden met nieuwe invoer 1

16 maximumscore 4

voorbeeld van een juist antwoord:

Het dilemma van de rechtsstaat houdt in:

- Het botsen van de belangen van rechtsbescherming van de burger met het belang van de handhaving van de rechtsorde door de overheid 1

citaat:

- “Het gaat om de balans tussen effectiviteit en waarborgen van de rechtsstaat” (regels 20-22) 1

uitleg:

- Het uitbreiden van de bevoegdheden van de AIVD draagt bij aan het vergroten van de nationale veiligheid (rechtshandhaving), 1
- maar kan ten koste gaan van de privacy van (onschuldige) burgers (rechtsbescherming) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 De moderne burger als een actieve internetgebruiker

17 maximumscore 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- De moderne burger heeft zowel de rol van ontvanger: hij be vraagt informatie van andere burgers en andere bronnen kritisch (regels 7-9) 1
- als de rol van zender: hij twittert of blogt en levert nieuws (regels 9-14) 1

18 maximumscore 1

voorbeeld van een juist antwoord:

Door individualisering kiest de moderne burger zelf welke informatie hij/zij tot zich neemt, of welke informatie hij/zij op internet plaatst. / Door de individualisering laat de moderne burger zich bij het consumeren en produceren van nieuws leiden door eigen behoeften.

19 maximumscore 2

- ontzuiling 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

- Vanaf de tweede helft van de jaren zestig is er sprake van ontzuiling. Dit had voor de (geschreven) pers tot gevolg dat de verschillen in politieke kleur en/of identiteit kleiner zijn geworden of dat de kranten geen spreekbuis meer waren van bepaalde maatschappelijke en politieke organisaties (“geen fractievoorzitter meer als hoofdredacteur” (regels 52-53)) 1

Opmerking

Antwoord ‘ontkerkelijking’ is fout.

20 maximumscore 1

het redactiestatuut

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- belang: streven naar winst 1
- Het streven naar winst kan de onafhankelijkheid van het journalistieke product in gevaar brengen, bijvoorbeeld wanneer een kritisch stuk over een (belangrijke) adverteerder niet gepubliceerd wordt of wanneer deze kritiek omwille van de adverteerder (stevig) wordt afgezwakt 1

of

- belang: vergroting van het marktaandeel 1
- Het streven naar een vergroting van het marktaandeel kan ertoe leiden dat de journalist geacht wordt om de berichtgeving meer af te stemmen op een breder publiek. / Vergroting van het marktaandeel (denk aan fusies van uitgever e.d.) kan ertoe leiden dat journalisten niet meer kritisch kunnen publiceren over bedrijven die bij de organisatie horen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

of

- belang: vergroten van efficiency en effectiviteit 1
- Het vergroten van de efficiency en effectiviteit kan de onafhankelijkheid van het journalistieke product in gevaar brengen, omdat journalisten gedwongen kunnen worden met minder tijd en geld artikelen te schrijven. Daardoor kunnen kwaliteitscriteria of journalistieke normen (zoals hoor en wederhoor) onder druk komen 1

22 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- De overheid vindt het wenselijk dat er in Nederland media zijn die kunnen zorgen voor kwalitatieve en betrouwbare informatie. Journalistieke onafhankelijkheid is daarvoor een voorwaarde.
- De overheid vindt het wenselijk dat in een democratische samenleving de burgers de beschikking hebben over goede/juiste/betrouwbare informatie / dergelijke informatie een voorwaarde is voor agendavorming en publiek debat. Journalistieke onafhankelijkheid is daarvoor noodzakelijk.

Opgave 5 Imago van de Europese Unie

23 maximumscore 2

- factor ‘politiek wordt door burgers niet (meer) gekoppeld aan directe behoeftebevrediging’
citaat:
“Volgens werkgeversvoorman Bernard Wientjes moet aan de gewone man - de werknemers in de haven van Rotterdam of in het Westland - beter worden uitgelegd dat hun arbeidsplaats en dagelijks brood te danken zijn aan export en Europa.” (regels 8-14) 1
- factor ‘onwetendheid en onbekendheid’
citaat:
“Volgens werkgeversvoorman Bernard Wientjes moet aan de gewone man - de werknemers in de haven van Rotterdam of het Westland - beter worden uitgelegd dat hun arbeidsplaats en dagelijks brood te danken zijn aan export en Europa.” (regels 8-14) / “Volgens hem is die boodschap tot nu toe vooral overgekomen bij de elite en hoogopgeleiden.” (regels 14-17) / “Door de crisis Dit strookt niet met de feiten, ...” (regels 19-23) 1

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de factor als het citaat juist is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

- Wientjes verwijst naar de EU-doelstelling ‘het brengen van welvaart’ 1
- De EU tracht deze doelstelling te realiseren door de volgende taken uit te voeren (één van de volgende): 1
 - de instelling van een gemeenschappelijke markt
 - het geleidelijk harmoniseren van het economische beleid van de lidstaten / het bevorderen van economische groei/handel/export

25 maximumscore 2

supranationale besluitvorming
reden:

In de tekst staat dat de 28 lidstaten van de Europese Unie besluiten nemen bij meerderheid (regels 14-16). Het is een kenmerk van supranationale besluitvorming om besluiten bij meerderheid te nemen (ook lidstaten die tegen stemmen/de minderheid moet zich aan het besluit houden). (Bij intergouvernementele besluitvorming moeten de lidstaten overeenstemming bereiken; heeft elke lid een vetorecht.)

Opmerking

Alleen twee scorepunten toekennen wanneer zowel ‘supranationale besluitvorming’ als de reden juist is.

26 maximumscore 2

- de Raad van de Europese Unie (voorheen de Raad van Ministers) 1
- de Europese Commissie 1

27 maximumscore 4

kenmerk 1: Er dient sprake te zijn van een soevereine macht.	EU voldoet of voldoet niet.	1 scorepunt
kenmerk 2: Er is een overheid die regeert over een groep mensen.	EU voldoet.	1 scorepunt
kenmerk 3: Er is een overheid die regeert over een bepaald grondgebied.	EU voldoet.	1 scorepunt
kenmerk 4: Er is een overheid die het geweldsmonopolie bezit.	EU voldoet niet.	1 scorepunt

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>kenmerk 4: Er is een overheid die het geweldsmonopolie bezit.</p> <ul style="list-style-type: none"> De Europese Unie bezit niet het geweldsmonopolie. De EU heeft geen eigen politiemacht of leger (onder supranationaal gezag) om beslissingen met geweld af te dwingen. (De EU heeft politiemacht of leger – Eurocorps, Europese interventiemacht, Europese politiemacht zoals in Kosovo – , onder intergouvernamenteel gezag van gezamenlijke lidstaten om beslissingen met geweld af te dwingen.) 	1
28	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> Standpunt 1 is van de SGP. Deze politieke partij behoort tot het confessionalisme ook goed: christendemocratie 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Standpunt 2 is van de PvdA. Deze politieke partij behoort tot de sociaaldemocratie / het socialisme 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Standpunt 3 is van de VVD. Deze politieke partij behoort tot het liberalisme 	1
29	maximumscore 3	
	de SGP	
	<ul style="list-style-type: none"> één van de volgende uitgangspunten met bijbehorend citaat: <ul style="list-style-type: none"> – Religieuze waarden / Bijbelse waarden en normen citaat: “Bovenaan ons wensenlijstje voor de EU staat een beleid dat in harmonie is met Gods heilzame geboden.” (regels 1-2) / “De (...) pleit in het belang van een ieder voor gezonde moraal en duurzame waarden, zoals pro-life, huwelijk en gezin, respect voor gezag en bescherming van de rechtsstaat.” (regels 6-8) – harmonie en samenwerking citaat: “Wil de EU zich ontwikkelen tot een duurzaam samenwerkingsverband, dan dient zij niet alleen een economische maar ook een geestelijke samenhang te hebben: een gedeeld waardenbesef is daarvoor nodig.” (regels 2-4) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>de PvdA</p> <ul style="list-style-type: none"> • één van de volgende uitgangspunten met bijbehorend citaat: 1 <ul style="list-style-type: none"> – sociale gelijkheid citaat: “Europa dat werkt voor mensen” (regel 9) / “Banken en bonussen aanpakken.” (regel 10) – kritiek op de vrijemarkteconomie citaat: “Banken en bonussen aanpakken.” (regel 10) / “Samen laten we banken weer werken voor de klant in plaats van voor de eigen winst.” (regels 12-13) / “Europa gaat om mensen, niet alleen om de markt.” (regel 14) / “Doorgeslagen marktdenken pakken we aan.” (regels 14-15) – actieve rol van de overheid (op sociaaleconomisch terrein) citaat: “Banken en bonussen aanpakken.” (regel 10) / “Het tegengaan van de oneerlijke verdringing van werk.” (regels 10-11) / “Samen laten we banken weer werken voor de klant in plaats van voor de eigen winst.” (regels 12-13) / “Doorgeslagen marktdenken pakken we aan.” (regels 14-15) 	
	<p>de VVD</p> <ul style="list-style-type: none"> • één van de volgende uitgangspunten met bijbehorend citaat: 1 <ul style="list-style-type: none"> – individuele rechten/vrijheden citaat: “Het zorgt ervoor dat Nederlanders gemakkelijk over de grens hun werk kunnen doen en spullen verkopen.” (regels 17-18) – vrijemarkteconomie/ marktwerking citaat: “Het zorgt ervoor dat Nederlanders gemakkelijk over de grens hun werk kunnen doen en spullen verkopen.” (regels 17-18) / “De Europese Unie moet zich vooral richten op haar meerwaarde: het versterken van de economie en het creëren van banen.” (regels 18-20) – terughoudende overheid citaat: “Dat betekent dat er minder onzin uit Brussel moet komen: geen onnodige regelgeving, geen geldverspilling vanuit de Europese begroting en geen bemoeienis op onderwerpen die lidstaten prima zelf kunnen regelen.” (regels 20-23) 	

Bronvermeldingen

tekst 1	artikel van Jan van Dijk, emeritus hoogleraar victimologie van 1 februari 2013 op de website sociale vraagstukken (http://www.socialevraagstukken.nl/site/2013/02/01/het-spilzieke-veiligheids-etatisme-van-rechts/)
tekst 2	NRC Handelsblad, 16 maart 2013
tekst 3	NOS, 27 maart 2013
tekst 4	de Volkskrant, 31 juli 2013
tekst 5	NRC Handelsblad, 30 november 2013
tekst 6	de Volkskrant, 30 november 2013
tekst 7	de Volkskrant, 2 december 2013
tekst 8	Peter Vasterman, de Nieuwe Reporter, 4 oktober 2013
tekst 9	de Volkskrant, 31 maart 2014
tekst 10	Friesch Dagblad, 1 april 2014
tekst 11	websites van SGP, PvdA en VVD, geraadpleegd in mei 2014